

چکیده مقاله‌ها

همایش ملی علمی - کاربردی پیشگیری از جرم
قوه قضائیه

مشهد مقدس - ۱۲ و ۱۳ اسفند ۱۳۸۸

به کوشش
دکتر محمد فرجیها
دکتر عباس شیخ الاسلامی

نقش مراجع قضایی در پیشگیری از جرم

دکتر محمدحسن حائری؛ دانشیار گروه فقه و مبانی حقوق اسلامی دانشگاه فردوسی مشهد

بدون تردید پیشگیری از جرم از نگاه همه جوامع و نظام‌ها، نسبت به تلاش‌های سازنده بعد از وقوع جرم، از تأثیر بسیار زیادتری برخوردار است. در این جهت نهادهای گوناگونی می‌توانند دارای نقش باشند که یکی از مهم‌ترین آن‌ها، مراجع قضایی هستند که بررسی نقش آن‌ها در حد بضاعت و مجال، هدف اصلی این نوشتار است. در هر نظام سیاسی در گذشته و حال مراجع قضایی در راستای اصلاح جامعه نقش محوری داشته‌اند. هرچند بخش عمده‌ای از نقش مراجع قضایی، مربوطه به امور و فرایند بعد از وقوع جرم است. اما هیچ تردیدی نیست که این نهاد عظیم و تأثیرگذار می‌تواند - بلکه موظف است - در پیشگیری از وقوع جرم نیز نقشی بنیادین و بی‌بدیل ایفا کند. در این مقاله عوامل پیشگیری از وقوع جرم را که در ساخت نهاد و مراجع قضایی قابل توجه و تبیین است، در موارد زیر مورد بررسی قرار گرفته است: ابتدا به تکمیل قوانین قضایی پرداخته‌ایم. ترمیم و تکمیل قوانین قضایی یعنی بر کردن خلأهای قانونی موجود در حوزه قضا و اصلاح و حتی تبدیل قوانینی که به‌نوعی در جهت حرکت نهاد قضایی، موجب کندی می‌شوند یا آن را متوقف می‌کنند. عدم اطلاع دادرسی و عدم اعمال در اجرای احکام صادره از دیگر عواملی است که در راستای تحقق پیشگیری از وقوع جرم از تأثیر غیرقابل انکار برخوردار است. اعمال و تأخیر در اجرای احکام، بدون تردید موجب جرأت و گستاخی مجرمان بالقوه خواهد شد. اطلاع‌رسانی و آگاهی‌بخشی عموم مردم نسبت به قوانین و مقررات و مجازات‌های قانونی جرائم نیز موجب نجلی لبثت آن‌ها و در نتیجه، مرعوب ساختن کسانی خواهد شد که ممکن است گرفتار ارتکاب جنایت شوند. بالاخره دسترس آسان مردم به واحدهای قضایی یکی از مهم‌ترین مولد و عوامل تأثیرگذار در تحقق پیشگیری از وقوع جرم است. واژگان کلیدی: مراجع قضایی، پیشگیری از وقوع جرم، قوانین، اطلاع‌رسانی، اطلاع دادرسی.